

פרטיכל מס. ו/2

מישיבת ועדת הכספים

ביום ו', כו' חשוון תש"י (18.11.49)

נוכחים חברי הועדה:

ד. צ. פנקס - יו"ר.

י. קוקח

א. אפרחי

פ. נפתלי

ח. לנדו

ב. רפטור

ש. דיין

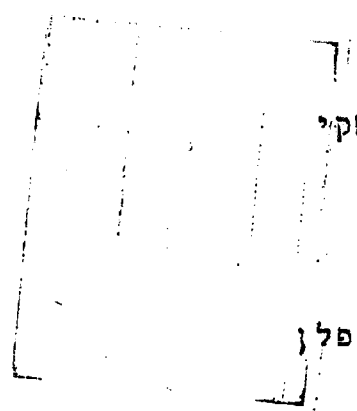
א. הרצפלד

ד"ר י. בדר

א. מ. גניחובסקי

מ. בן עמי

שר האוצר א. קפלן

מוזמנים:

מר זגגי - מטעם האוצר

מר ספאבק - מטעם האוצר.

הישיבה נפתחה בשעה 09.00

סדר היום:

- 1) מס ששועים על האטרונים ואמנים בודדים.
- 2) שער הלירה.
- 3) סדר עבודת הועדה
- 4) תקציב הפתוח
- 5) הלואות למשקים - שלום חובות.
- 6) העברות מסעיק לסעיק. (משטרה, ומשרד הסעד).

1) ממ ששועים על תיאטרונים ואמנים בודדים.

שר האוצר א. קפלן: הועדה החליטה בזמנו לשחרר את התיאטרונים ואת התזמורת ממם ששועים, ולא לשחרר הופעות בודדות. לדעתי מוטב לגבות את המס ולהחזיר אותו בתור המיכה לאותם המוסדות בעצמם.

עומדת בעיה אשר צריכה להחליט בקשר אליה:

התזמורת משוחררת ממס; אם התזמורת מסדרת קונצרט, ומזמינה לקונצרט זה סוליסט, הרי היא משוחררת מהמס. אבל אם התזמורת נותנת רסיטל של סוליסט, בלי השתתפות התזמורת, אין הבדל בין הרסיטל ובין הופעה בודדת. השאלה היא אם לגבות מס במקרה כזה או לא.

המוזיאום נותן לפעמים קונצרטים לטובת המוסד.

על סמך מה אני יכול לשחרר אותו מהמס? אני מוכן להקציב תמיכה, אם יחליטו ע"כ. גם בקשר להקצבות, צריך לקבוע מה הגבול, ואיזה מוסד זכאי לתמיכה.

י. רוקח: ויצ"ו, אשר עושה לפעמים קונצרטים, משוחררת ממס.

המוזיאום משלם שכר לסוליסטים בלי להחשב עם

הרוח. המוזיאום לקחה את הכל על אחריותו. מגיע לו שחרור ממס כשם שזה מגיע למוזיאום. ההוצאות הן עצומות. "הבימה" דורשת 250 פונט לערב.

ד. צ. פנקס: אני סבור שאם משחררים תיאטרונים ממס, יש לשחרר גם את המוזיאום.

שר האוצר א. קפלן: אמן פרטי, כשהוא מופיע, גם כן לוקח את כל הריזיקו על עצמו.

א. אפרתי: האמנים טוענים מאד נגד המס, ואומרים שלא כדאי להם להופיע.

היו"ר ד. צ. פנקס: השאלה הוצגה, וחברי הועדה יחשבו ע"כ.

2. שער הלירה:

שר האוצר א"ן קפלן: השאלה היא בקשר לשער הדולרים שאנחנו נוחנים בהלואה. רוב המלווים שנחנו עד עכשו, היו דרך הסוכנות, מוסדות הסוכנות, או מוסדות ממשלתיים. כעת נחיל לחתום על תוזים עם מוסדות פרטיים. הסוכנות משלמת את הכסף בדולרים. למוסדות הממשלתיים אין הדבר משנה, כי הרי הם ישאו באחריות. השאלה היא מה יהיה שער הלירה בהלואות שנתן למוסדות פרטיים, בעקר בקשר לחעשיה ובניה, מתוך כספי המלווה האמריקאי.

ישנן שלש הצעות. מכיון שהמצב בעולם הוא כזה שאיש אינו יכול לדעת מה יהיה שער השטרלינג בעוד זמן קצר, אין אנשים רוצים להסתכן. ההצעה הראשונה היא שאנשים יקבלו את כספיהם לפי אותו השער שבו יקבלו את הסחורה, בלי להתחשב עם שער הלירה בזמן שיקבלו את הכסף. ההצעה השנייה היא שהאנשים ישלמו לפי הקורס שיהיה בזמן שיקבלו את הכסף. סדור זה יהיה קשה בייחוד בקשר לחומרי בנין. ההצעה השלישית אומרת שלא נקבע מראש שום דבר, והממשלה תבוא לידי הסכם עם כל אחד ואחד. אם נקח את האחריות על עצמנו, תהיה זו אחריות על סכומים עצומים. אנשים רבים חושבים שמכיון שהממשלה תתן קרנטיה, היא תקבל על עצמה חובות נוספים.

היו"ר ד. צ. פנקס: הדבר חשוב בעקר ^{בנקאי} עם מכוונות בניה, הסוכנות לתעשיה ולחקלאות. קיים קושי חוקי מסוים. לפני זמן רב היה ענין עם משכנתות שנרשמו בארץ, והכניסו להסכם סעיף על ערך הזהב. בחי המשפט בטלו את החנאים. אדם בא"י יכול להדרש לשלם רק בולוטה החוקית לפי הקורס הרשמי. נתעוררה שאלה מה זה קורס, אם אדם קונה מכוונה, ובמשך הזמן משתנה ערך הדולר, הרי גם ערך המכוונה משתנה באותה מדה.

שר האוצר א. קפלן: הממשלה נותנת את הקורס הרשמי. אין היא צריכה לשאת באחריות. עכ"פ, אני מבקש את החברים לחשב ע"כ, ואת היו"ר להעמיד את השאלה לדיון.

(3) סדר עבודת הועדה:

היו"ר ד. צ. פנקס: ביום ב' נחננס ונדון על תקציב הפתוח משעה 10.00 עד שעה 11.00. אח"כ יבוא שר הבטחון ונוכל לדון על תקציב הבטחון. אחרי שנשמע את שר האוצר, נוכל, ביום בביעי, להעביר את תקציב הבטחון לוועדת המשנה. יחנן שחברי הועדה ירצו ויכוח כללי. בשבוע הבא נגמור גם את ענין האשלג. התקשרתי עם אלמוג, והוא הבטיח להגיש את החומר בכחב; הוא יבוא הנה רק כדי לענות על שאלות אצלם של החברים. אחרי שנגמור את הויכוח הכללי בנוגע לתקציב הפיתוח, נתחלק לשתי ועדות-משנה שתפלנה בסעיפים שונים.

(4) תקציב הפיתוח:

ב. רפטור: מהתקציב של 56 מיליון פונט, כמה כסף הוצא כבר לש לעבודות צבוריות, לשכון, לתעשייה ולחקלאות? כמה נשאר לסעיפים אלה? ממתי ההוצאה מתחילה?

שר האוצר א. קפלן: כל התקציב הזה מתחיל מה-1.4.49.

ל"עמידר" הוצאנו כ 6 מיליון ל"י.

לשכון עולים הוצאנו 4 מיליון ל"י. בשני

המיליונים האחרונים התחילו רק לבנות.

בקשר לכספי המילווה האמריקאי למטרות אלו,

שלחנו בקשת לאמריקה, ובמידה שהן מתאשרות, אנו פוציאים את הכסף הוצא

כבר מכספים אלה סכום של שני מיליון בערך.

לעיריות הוצאו ארבעה מיליונים. אף עיריח תל

אביב קבלה מיליון ומאתים אלף.

לעבודות צבוריות הוצאו שני מיליונים.

לחקלאות הוצא כל הכסף שהיה מהלואות חוץ; הכסף

משטרי מקרקעים טרם הוצא. הקציבו כבר לסעיף זה כ 13 מיליון. הזמנו סחורות

מאמריקה, ורק חלק קטן הספיק להתקבל בארץ. כשני מיליון ל"י הוצאו למעשה.

לפעולה מוטורית, הזמנו כל הסחורות, אצל

מכספי הלואות חוץ, אולם הן טרם הגיעו לארץ.

לנמל ולרכבת הוצא כ $\frac{8}{4}$ הסכום.

לטלקומוניקציה הוקצב מיליון ל"י, אולם

הכסף לא הוצא עדיין.

לתעשייה הוקצבו כבר חמשה מיליון ל"י שטרם

הוצאו.

לשכון הוצאו שני מיליון ל"י, והשנים האחרים

זה עתה אושרו.

י. רוקח: אני סבור שתקציב הפיתוח הזה היה צריך להופיע

בשתי צורות נפרדות: א) המילווה האמריקאית.

ב) המאמץ הפנימי של הארץ, שטרות מקרקעים וכו'. בדרך זו היתה מחקבלת תמונה יותר נכונה מתקציב הפיתוח.

אני חולק על שיטתו של שר האוצר בקשר לפעולות

השיכון. עוד בויכוח הכללי בכנסת, הצעתי שתוקם רשות מרכזית שתרכז את

פעולות השכון. אם לא היינו מפצלים את הפעולה הזו, היינו יכולים לקבל

תמונה כללית מבנין הארץ. ע"י הפצול, נגרם בעיר בזבוז עצום לשרותים. בעיר

צריכה להיות צפיפות בריאה. בכפר יש עצים וירק. בעיר, הוצאות הנקיון של

הכבישים והמגרשים הן עצומות. כיום מביאים את התכניות המוכנות לאשור

העירייה. העירייה מוכרחה להסכים, כי יש כבר התחייבויות כספיות, וכבר יותר

מדי מאוחר בכדי לשנות. אפשר לכל היוותר להחמירם מספר בתים. ובינתיים בונים

קופסאות בתוך העיר בלי כל תכנון יעיל מרוכז, והעירייה חייבת לרצף כבישים

ולדאוג לכל השרותים, מה שעולה לה בהון עצום. בזמן המנדט, סבלו העיריות ~~מקצת~~

מקפות מצד הממשלה. אולם כיום אין כל סבה לכך, ~~העיריות~~ הן מוסד נבחר

ע"י העם, הדואג לצבורץ

ביום השתחררנו משכנות הערבים בתוך הערים.

במקום הערבים, גרים כעת יהודים, אנשים בעלי חרבות. הבנייה הערבית,

הכבישים הצרים, ועוד הרבה דברים, אינם מתאימים ליהודים שהתישבו בבתי

הערבים. אנשי העיר העתיקה ביפו גרים בחנאים נוראים.

הצעתי הראשונה היא שגם האדמות, וגם תכניות ~~ה~~

~~ה~~ השכון בערים תהינה בידי העיריות $\frac{8}{4}$

מה עושים הקבלנים הפרטיים, או החברות? הם

+++ עוד מפני 1939, בונים כעת על מנת לקבל דמי מפתח. בעירייה דבר זה אינו עלול לקרות.

אשר למימון, אני סבור שהאורגניזציה בחברת

עמידר אינה טובה. שמעתם את זאת מפי חברי שכונת הסתדרות העובדים. לכל עירייה יש חקציב של ארגון השכונות, מחלקה טכנית, פיקוח, והוצאה לפועל של שכוננים. החברות לוקחות כ-15% עבור השרותים, בזמן שהעירייה אינה לוקחת יותר מחצי אחוז. כל מה שההיקף גדול יותר, ההוצאות הן קטנות יותר אם בונים ע"י העירייה. לעירייה יש מנגנון גדול, ואין לקיים מנגנונים נוספים לאותו הדבר. הדירה תעלה יותר בזול למשחכן דרך העירייה.

על הממשלה לעשות את אשר עושה ממשלות איטליה,

תורכיה, ואחרות, ולתת הלואות לתקופות ארוכות מאד למשככנים. חלק משטרי המקרקעים יש לתת לתקלאות, וחלק לפעולות הבניין.

שכר הדירה הגבוה הורס כל אפשרות של הורדת יוקר

המחיה. כיום עולה דירה קטנה יותר מדירה גדולה באופן יחסי, כי חדרי השרות עולים ביוקר רב. אם שר האוצר רוצה להוריד את שכר הדירה הגבוה, עליו לבצע את פעולות השכונות דרך המועצות המקומיות.

ההצעה אני מציע שהממון למשחכן יהיה יותר גדול.

יוקר הבנייה לא ירד ב-25%, אלא טיב הבנייה ירד. יוקר הבנייה הוזל אולי ב-6%. הרבית אינה צריכה להיות גדולה יותר מ-3%.

בקשר לבנק האפוחקאי, אני מציע להכריח את הבנק

ליצור שני מיני אובליגציות. הבנק קשה מאד כשהוא בא לבדוק את טיב הבנייה. אי אפשר לקיים את אותו הסטנדרד שהבנק דורש, ועליו לדרוש תנאים יותר קלים. על הבנק לאפשר לממן את הבנייה באיניציטיבה פרטית. גם קבלנים יכולים לעסוק בבנייה ולקבל שטחים. הם עשו גדולות בבנייה העירונית בשנים שעברו, בגלל האיניציטיבה הפרטית שלהם. מוסדות לא היו יכולים לבצע את הדבר באותה מידה. כמובן, צריך להיות עליהם פיקוח.

את טיב העבודות, ואת מידת התעסוקה של

העיריות בודקת הממשלה. העירייה מקבלת הלואה רק בתנאי שיועסקו מקסימום של עובדים.

אני מערער ע"כ שהעירייה אינה רוצה להשתחף

בבנייה הבניינים הצבוריים, כגון בתי חולים. זוהי שאלה של כבוד לממשלה.

בשם שהיא שוחחה להרוחות שונות. רז עליה להשתחף ומימון הרונות הצבוריות.

לפחות ב 25%.

אני מתנגד לזה שהמשלה תשלח אותנו להלוואות פרטיות. זה עולה לנו בהון עצום, שהוא סתם מבוזבז ללא כל תועלת. בנוגע לחרבות, הגשתי הצעה קונקרטיה. גם החקלאות הסכים להפריש פכום מסוים, לא גדול, למוסדות הרבות. לא יתכן שלא ידאגו לכך, והסכום של 500,000 ל"י הוא הסכום המינימלי ביותר לצורך זה. בטעיף שכונ לעיריות, אני מציע להקצות שני מיליון ל"י, מזה מיליון אחד לחל אביב, והשאר ליחר העיריות. שכונ אצאל ההושבים הותיקים שעלו לפני שלשים שנה בערך, וטרם הצליחו לסדר לעצמם קורח גג אנושיה, אינו פחות חשוב משכונ העולים. אנשים אלה הם עול על המחלקה הסוציאלית של העיריה, ועולים בין כך בכסף רב.

ח. לנדו: אנו דנים למעשה על תקציב פיתוח כולל בסכום די גדול. אולם למעשה עומדים לפנינו סכומים קטנים מאד. הויכוח הזה בא במאוחר לוועדה, אשר היא הנושאת באחריות לתקציב הפיתוח. נקודת המוצא בדיון על תקציב זה צריכה להיות פשוטה מאד: מה הסכום המושקע ע"י המשלה, או ע"י צנורות הממונעים ע"י המשלה? מה הם הצינורות האלה? המדובר הוא על מציאת דרך וחכמית אשר תניע כספים מחו"ל, והשקעות הון בולוטה זרה, לזרם לארץ. מבחינה זו באים בחשבון הסעיפים של הבנייה, התעשייה, והתחבורה המוטורית.

על התעשייה המוטורית אין מה לדבר, כרגע בנקודה זו נאמר סוף פסוק, אולם לי נדמה שטוב היה לדבר עליה שוב. הייתי בחו"ל, ושמעתי הצעות של אנשים המוכנים להשקיע כספים בארץ בשטח זה דוקא, כי התחבורה נראית להם עסק לא רע. יש לעודד אותם. אבל אני סבור שאם דברים אלה ישפיעו פעם על שר האוצר, יהיה זה רק בעתיד.

אין לי פרטים על החמשה מיליון ב סעיף התעשייה, אולם אני מסופק אם המשלה עשה בענין זה בכיוון אשר עלול להניע השקעות חוץ ע"י עזרה לפרטים.

יש לחשוב על חכמית בממדים רחבים מאד בקשר לשכונ ודיוור. הרעב לדיוור בארץ אינו רק רעב של העולים, כי אם רעב כללי. יש אפשרות לבנות בארץ מאה אלף יחידות דיוור נוספות. כל אהא יחידה בת שני חדרים.

הדרך הטובה ביותר לביצוע תכנית כזו, היא ע"י ההון הפרטי. למען תכנית כזו לא יקשה לגייס את ההון מחו"ל, כי נוח לשבת בחו"ל ולהחזיק בית בארץ. אולם כאן עומדת בעיה הרנטביליות. יש לדון בשאלה זו, ולהכנס לכל הפרטים. אני חולק על הדעה שהובעה כאן/יש הוזלה בבנין. טיב הבנייה ירד, אולם אין כל הוזלה בבניה. אפשר לראות זאת ברור בעלון הכלכלי שהוצא ע"י הממשלה. ישיבה ועדה ממשלחית שדנה בדבר, וועדה זו קובעת שטיב הבנין ירד, בזמן שהמחירים הם גבוהים למדי.

שר האוצר א. קפלן: מאחר שלא כל חברי הועדה קבלו את העלון, אני מקקש את מזכיר הועדה לדאוג לכך שאוצר ותעשיה ישלח אותו לכל חברי ועדת הכספים.

פ. נפתלי: בעלון זה יש טעות אחת, והיא שאין כותבים את התאריך שבו נגמר הדו"ח. הדו"ח שבעלון זה הוא מלפני חדשיים, ובינתיים השתנה המצב. אחרי עלון זה הופיעו עוד אחרים.

ח. לנדו: מהדו"ח מחברר שהשמוש בחומרי הבנין נעשה ברובו באופן בלתי מתוכנן. לדעתי יש מקום להוזלת חומרי הבנין, והועדה צריכה לבדוק את הסבר. עלינו לטפל בחוק לעדוד הבנייה. שחרור ממס ורקו וממס הכנסה לתקופה קצרה לא תעודד את הבנייה. מדינות אירופה, אחרי מלחמת העולם הראשונה, שחררו את הבנייה ממסים לתקופה של 15 שנה. ישנם מקומות בחוץ הערים ובסביבות הערים, אשר שם התכנון אינו צא נכר. עובדו תכניות שכון בממדים גדולים, ע"י כל מיני גופים, והדבר הולך ונמשך חדשים על גבי חדשים. החשובה הפורמלית של מחלקת הבנוי של משרד התכנון היא שמטפלים בדבר, וטרם הוחלט מה לעשות.

שמעתי בחו"ל תכנית של יהודי הרוצה להשקיע כספים

לבנייה. הוא דורש שהממשלה תמכור לו קרקע לא בישובים החדשים, אולם אפילו במושבות או בסביבות ערים, וחשקיע את הכספים בבניה, ותקבל אותם בחזרה חוץ עשרים שנה. גם על זה כדאי לחשוב. מה שדרוש לנו הוא ארגון טוב, תעמולה טובה, חשוב הרנטביליות, הורדת שכר העבודה הגבוה. אם יקדישו חשומת לב מספיקה לדברים אלה, נוכל להגיע לתכנית קונקרטית, אשר תוריד מעל הפרק את בעיה דמי

כמה זמן אפשר לבנות בתיק משותפים? לכל

היותר יבנו עוד אלף יחידות, מספר שאינו בעל ממד רציני. משלמים בעד דירות משופפות מחירם אסטרונומיים.

ישנו סכום של חמשה מיליון ל"י, וצריך להחליט

איך הוא יחלק. הכרתית האפשרות של בנייה עממית. אם יחיצות הדיור נחנות ב 500 ל"י, הרי הפועל מוציא מכיסו עוד כ 300 ל"י, והיחידה עולה לו 800 ל"י. בחמשה מיליון אלה אפשר לבנות עשרה אלפים יחידות דיור. יש שאלה להגיע לידי החלטה בהקדם, כי בינתיים מתעכבות תכניות בנין, ומתעכבת התעסוקה.

נחנו שני מיליון ל"י לוחיקי ההסתדרות. מדוע

זכו דוקא הם? ישנם פועלים בלתי מאורגנים; ישנה עוד הסתדרות פועלים.

אשר למשכנתות, אני בעד הזרמת הסכום הזה לבנק

האפוחקאי. חשוב שנדע להגביל אותו ברביח, וכו', ונכתיב לו חנאים. ברור שיעברו חדשים עד שנוכל להפעיל סכום כלשהו, ועד שיהיה האפרט המחאים. תהיה לנו ערובה שהבנק יפעל בסדר, כי ההחלטות חקבענה כאן.

ד"ר י. בדר: ברור שאנו דנים על הענין בדיעבד. יש אופטימי-

סטים החושבים שדברינו יוכלו להשפיע לשנה

הבאה, אולם אינני יודע כמה פעמים אפשר לגבוח 55 מיליון אף הן משטרי מקרקעים והן ממלווה אמריקאי, מטעמים ברורים.

ישב אחנו חבר הכנסת שהוא גם חבר הנהלת עמידר,

וספר לנו שעמידר קבלה עד היום 2,850,000 ל"י, ומזה מיליון מהקק"ל, מיליון מהממשלה, ואח השאר מהסוכנות ומחברת השכון. ^{באן} ~~פאאמ/א~~ אני שומע שהממשלה נתנה ששה מיליון.

שר האוצר א. קפלן: הממשלה נתנה 2 ¹/₂ מיליון ל"י; בתקציב ש רשומים

3 ¹/₂ מיליון מהמוסדות. הממשלה עשתה בדיוק כפי שהוחלט. הממשלה נתנה גם חלק מחומרי הבנין מהמלווה האמריקאי.

ד"ר בדר: בקשתי משר האוצר חלוקה לסעיפי משנה, ולא

קבלתי, כנראה משום שחלוקה כזו אינה קיימת.

מזה אני מסיק שאין חכנית פיתוח. יש לנו מלוקח אמצעים, אבל לא חכנית.

רשימת ישיבות ועדת הכספים

ועדת החכנון המרכזית במוסקבה, והן הרבה יותר טובות מתכנית זו. ראיתי תכניות אנגליות ואמריקאיות. השיטה הזו שמביאים לפנינו היא שיטה ישנה של הסוכנות היהודית, ושל ועדת הכספים של הקונגרס. אז אי אפשר היה לבצע את כל התכנית. אז היו בארץ ארבעה סקטורים: הערבי, הממשלה; הפרטי, וצבורי. בעצם יכול היה הקונגרס לדון רק על הסקטור האחד שעליו היו ממונים המוסדות. הסקטור הפרטי קבל אז סכומים פעושים ביותר. אולם כיום קיימת מדינה. ישנו עכשו סקטור פרטי שהוא מופקר לגמרי, ונמצא מחוץ לכל התכניות. לוביאניקר אמר שמעבירים את כל האמצעים למסגרת ההסתדרותית. אני מסכים לו.

יש קשר רב בין תכנית הפתוח לבין עבוד השקעות.

לכן יש קשר בין חוק עבוד ההשקעות לבין תכנית הפיתוח. בכדי לעודד השקעות אי אפשר להפריד בין הדברים, ולתת חוק עבוד השקעות ליחוד, ותכנית פיתוח ליחוד. יש למזג את שני הדברים, ואין להוסיף לקפת את הסקטור הפרטי של המדינה.

ב. רפטור: שאלתי על המספרים כי רציתי לדעת איך חידאה הארץ בעוד מספר חדשים. הבאתי בחשבון את השכון, התעסוקה והקליטה.

עם כל החשיבות שבויכוח שבין מפ"ם לסיעות אחרות,

במציאות הקיימת, אם יבוא יהודי הרוצה לבנות מאה אלף יחידות דיור, הרי הכסף שיושקע יעודד ע"י כל אמצעי הגורמים בארץ, ולא ילך לאבוד. כל כסף המביא לא לקליטת העליה ולפיתוח קונסטרוקטיבי של הארץ, ברכה בו, ללא כל חשבון מה יהיה מחר. כשרוקח מדבר על מצב הדיור ביפו, ועל שיפורים, אני מסכים אחר; אולם כשהוא מדבר ע"כ שמפעל הבנין בארץ צריך להיות מפורר, וע"כ שצריך לשלל מהפועל לא אח זכותו לא העצמאית בשכון, אני מתנגד לו. כולנו יודעים מה זה ביורוקרטיה במדינה, ומה היא יכולה לעשות, ואיזה בזבוז נגרם על ידה. אני מאמין שבימי המשיח יהיה הכל שייך לעם. אולם מבחינת מצב בארץ יש לעודד את הממשלה להרבה דברים. אינני נכנס לויכוח מה עושה על מה שהממשלה עושה, ומה שהממשלה עושה. צריך לעשות הכל כדי להגביר את התעסוקה, ואינני בטוח שיש פתרון לכך בהצעה של רוקח.

יש לנו 55 מיליון ל"י, ומזה 25 מיליון משטרי

מקרקעים. מזה הוצאו כבר 8 מיליון, והתחייבנו על יותר מעשרה מיליון. חלק מהמלווה האמריקאי יושקע בתעשייה ובטלקמוניקציה. כסף זה לא יתן תעסוקה לעשרות אלפים. כסף זה יתן פרי בעוד שנתיים או יותר מזה. לתקופה הבאה אנו צריכים השקעות

פרודוקטיבית. אני אציע לאוצר שיתן פחות כסף לסולל בונה מאשר להון הפרטי. ובכ"ז תראו שבכסף זה תעשה סולל בונה יותר. סולל בונה מעסיק עכשו 120 אלף פועלים יהודים בא"י, מהם 10,000 בבנין. אני מציע שהקבלנים הפרטיים ילכו לכביש פלוג'ה ולמנרה כשם שאנו עושים זאת. אני מקוה שיוקם מכשיר גדול בארץ, שיציה מורכב מסולל בונה ומההון הפרטי.

החקציב הזה אינו הקציב. הסכומים שהסוכנות

מוציאה לקיום העולים לא יספיקו, והכסף הולך בינפניים לאבוד. כל סכום הנתן לסיוע הולך למשהו בלתי פרודוקטיבי. תכנית הפתוחה העומדת לפנינו מוכרחה להביא בחשבון את השכון, אולם שאלת התעסוקה יותר חמורה בזה שהיא תמנע בזבוז כספים של הממשלה, מהחקציב הרגיל והבלתי רגיל, את כספי ההתישבות, ואת כספי הסוכנות לדבר שאין בו כל תועלת ממשית.

אני רואה הבדל בין חכנון מרחיק לכת לבין חכנון

לתקופה קצרה. אני רואה למעלה מ 55 אלף מחוסרי עבודה לאחר כל מה שייעשה במשך שלשת החדשים הבאים. מה שמבהיל אותי אינו חוסר העבודה בעצמו - ¹³¹ על זה אפשר להתגבר במשך הזמן - אלא ההוצאות הבלתי פרודוקטיביות.

אני מסתכל על הדברים מנקודת מבט ציונית.

נשמת הציונות נעוצה במקומות העבודה הצפוניים בכפרים, בקבוצים, במשק. יש להגדיל לרשותה של ההתישבות את תקציב התעשייה.

שר האוצר אמר שהוא מתכוון להרצות על

חקציבי הפתוח בעחיד. אם לא גגדיר היום מה קודם למה, לא נעשה זאת גם אח"כ.

אני מחשיב את מה שהעיריות עושות. אולם אני מח

מחשיב יותר את התעשייה ואת החקלאות. מה שחשוב לנו כעת הוא לא הויכוח הפוליטי הצבורי, כי אם הדאגה לפרודוקטיביות של החקציב.

5. הלוואה או שק"ם - תשלום תג"ר.

היו"ר ד. צ. פנקס: ישנן שתי שאלות לשר האוצר:

(א) איך יחולקו הפרדסים הנטושים למתישבים?

(ב) איך תושבת הממשלה לעזור למשקים שנהרסו

בזמן המלחמה, ונשארו מחוץ לשטח המדינה?

א. הרצפלד: יש פרדסים שהם קנין הקק"ל, ועוברים להתישבות.

אולם יש פאפאפאא משקים שקבלו פרדסים בשכנותם.

פרדמים אלה אינם של המדינה רפני שהמדינה רשעה אומרים לנו הנה לכה

הפרדסים למשקים.

אשר למשקים שנהרסו, כגון גוש עציון, בית הערבה

ועוד, ^{האנשי} הועברו למקומות אחרים. מצבם בכל רע. הם אינם מקבלים מצרכים מתנובה והמשביר מרב חובות. יש חובה לדאג להם. אי אפשר לתת את מה שהממשלה חתן להם לחלום חובות. אנשים אלה צריכים לחיות, ואין להם ממה. האם אין אפשרות לומר לבעלי החובות, בייחוד למוסדות הכלכליים, שלא יקבלו כעת את החובות?

י. רוקח: יש לי שתי הצעות, ואני מבקש את שר האוצר לחשוב

עליהן. ההצעה הראשונה היא לתת לעיריות שטרי

מקרקעים בסך 15 מיליון ל"ח להעסקה, נגד אובליגציות של ~~אמצע~~ השלטונות המקומיים. ההצעה האחרת היא לתת לשלטונות המקומיים אוטונומיה, ולהרשות להם לקבל הלוואות בעצמם. ההלוואות תהינה בממדים גדולים.

שר האוצר א. קפלן: הרצפולד אמר שתנובה והמשביר אינם נוחנים לאנשי

המשקים ~~האמצעים~~ ההרוסים שום דבר כל זמן שאינם

יודעים מה עם ההלוואות. יש גבול לכוח השכנוע של הממשלה, ואין אנו יכולים להכריח אותם. העמדנו לרשות האנשים מיליון ל"י מכספי הקק"ל. אולם כדי לתת גם את כספי הממשלה, אין דרך אחרת אלא הארנונה. ועל זה צריך להיות חוק. התחייבתי כבר על 400.000 ל"י מהארנונה, ואינני יכול להתחייב על יותר. אם לא יעבירו את הארנונה, נצטרך לחפש את ~~אמצע~~ הכסף בדרך אחרת.

היו"ר ד. צ. פנקס: בקשר לכספי הקק"ל שמענו על סכום של 800.000

ל"י. מתי הוגדל הסכום? הכסף אינו של הקק"ל

כי אם תמורת המיליון ^{דונם} ~~לא~~ שאנו ~~משפחה~~ משתמשים בהם. אני מציע שיוטל על הקק"ל להקדיש סכום מסוים, כ 200.000 ל"י למטרה זו.

פ. נפתלי: איני סבור שעניין זה קשור עם הקק"ל, כי היא

נחנה כספיהם להשקעות במקומות החצשים, ולא הלוואות.

אם הממשלה יכולה להתחייב על 400.000 ל"י, ~~אני~~ איני מבין מדוע היא אינה

יכולה להתחייב על כ 150.000 ל"י כדי לאפשר את הפעולה.

עד כמה שאני יודע החלט שהועדה תקבל הצעה על

הארנונה וחדון עליה. מרם קבלנו כל הצעה.

שר האוצר א. קפלן: אביא את ההצעה, וראשית כל את המספרים. לפי קצב עבודת הועדה, נוכל לדון על הראנונה רק בעוד ארבעה חדשים. לכן אני מציע שהועדה תדרש לקחת חלק ממהחייבות על 400.000 ל"י לנפגעי המלחמה האלה.

הרצפלד: מציעה לבחור ועדת משנה ~~א~~ שתבדוק את העניין, וחמצא אולי דרך כדי לעזור ~~למאמצא~~ לאנשי המשקים ההרוסים.

סיכום: נבחרו לוועדת המשנה מר נפתלי, מר פנקס ומר הרצפלד.

שר האוצר א. קפלן: חלק גדול מתקציב הבטחון נקח משטרי האוצר. הועדה צריכה לדאוג לאשור על שטרי האוצר נוסף לאשור התקציב.

אני מבקש לאשר הוצאה משטרי מקרקעים עד סכום של 25 מיליון ל"י, כי אחרת יתקבל הרושם כאילו אנו מוציאים שטרי אוצר בלי כסוי, כי בכסוי אמורכב מלוטת זרה ושטרי מקרקעים, עברנו למעשה על 8% 50. בראשון לינואר סוגרים את הספרים, ואי אפשר להכניס שטרי אוצר לספרים.

היו"ר ד. צ. פנקס: מציע להחליט ע"כ ביום ב' בבקר.

(6) העברות מסעיה לסעיה:

סיכום: הועדה אישרה את ההעברות מסעיה לסעיה בתקציב המשטרה, כפי שהציעה ועדת המשנה לעניני העברות מסעיה לסעיה.

י. רוקח: הועדה דורשת שיקחו בחשבון את משכורתו הדלה של השוטר.

הערה של הרצפלד בוועדת המשנה היתה שאין נוטרים מושבעים במשקים. ההעצה היא להקציב למשקים נוטרים מושבעים. היתה הצעה לא להוריד

לשוטרים המקבלים משכורת נמוכה מאד את תוספת היוקר.

היו"ר ד. צ. פנקס: מתנגד להצעה לא להוריד לשוטרים את תוספת היוקר.

ראש הממשלה הודיע בנאום שיעלו את המשכורת של

השוטרים ב 1/4/50. אני מציע שהועדה תחליט לפנות לממשלה בצעקה בהמלצה לא

להעלות כבר מעכשו את משכורתם של השוטרים מהדרג הנמוכה ביותר.

מ. בן עמי: הבעיה יותר רצינית, ויש לטפל בה באופן יותר

יסודי. אם יעלו את משכורתו של השוטר הנמוך,

יקבל הוא יותר מהשוטר שהוא קצת יותר גבוה ממנו בדרגא.

ד"ר י. בדר: מציע לא לדון על העניין בכלל, כי הוא לא

מעניינה צא של הועדה.

י. רוקת: הועדה רשאית לדון בכל הבר הקשור בכספים. מציע

לא לא להוריד לשוטרים את תוספת היוקר.

פ. נפתלי: מתנגד להורדת תוספת היוקר. בעד העלאה משכורתו

של השוטר בדרגא הנמוכה.

א. הרצפלד: מצב השוטרים ירוד מאד; אין שוטרים, ואלה שישנם

מתפטרים. סבור שיהיה זה יפה אם הועדה תקבע

שמעלים את משכורתו של השוטר המתחיל, ללא תקדים.

כיכום: הועדה מעבירה לממשלה את ההמלצות הבאות: אלא לא

(א) להיטיב את משכורתו של השוטר המתחיל מיד.

(ב) לעורר את תשומת לבו של הממשלה, דרך הממשלה, לצורך של מנוי נוטרים במקומות

שנמצאים על הספר, שאינם משלמים ממש.

היו"ר ד. צ. פנקס: קורא את ההצעות לשנויים בחקציב הסעד.

ה. לנדו: מתנגד להגדלת המנגנון. האם אפשר למצוא את א

האנשים הדרושים במשרדי הממשלה?

מ. בן עמי: מחננד להוספה על המנגנון הקיים. אם לוקחים את הכסף להספת מנגנון מהכסף שהיה מיועד לשובים שונים, הרי פרושו של דבר אצא ל שמונעים מאותם ה"שובים שונים", כלומר, מאותם השובים שאינם ערים או אצא מועצות מקומיות את הכספים המוקצבים לאצא להם. האם מישו בדק את המנגנון, ואת הצורך להוסיף עליו?

מר זגגי: מזכיר לוועדה שבזמנו היה דין ודברים בין האוצר, ההכנסת ומשרד הסעד ש בקשר לחלוקת תקציב הסעד. הוחלט אז לבחור ועדת משנה אשר תדון בדבר. זה נעשה יחד עם האצא קבלת התקציב. מציע לוועדה לאשר את ההצעה כי היא עברה בדיקה יסודית.

פיכום: הוחלט להחזיר את תקציב הסעד לטפולה של ועדת המשנה המורכבת מה"ה בן עמי, רוקח, לנדו, וגניחובסקי.

י. רוקח: רוצה לעודר שאלה ביחס לצד הכספי של החנוך. כתוב שהקצבות למועצות המקומיות לחנוך צריכות להיות בהסכמת שר האוצר ושר הפנים. האוצר הסתמך על ועדת המשנה בזמנו. אני כבוד שכאן צריך להיות אותו דבר.

היו"ר ד. צ. פנקס: ההצעה צריכה לבוא מן המשרד. משרד החנוך עומד להקים ועדה מיעצת כדי להקים את החלוקה הזו.

הישיבה ננעלה בשעה 12.30

הישיבה הבאה ביום ב' בשעה 10.00